

vare Mænd ville anvende deres Penge til at opføre Arbejderboliger under saadanne Vilkaar, at vedkommende Arbejdere, som leve Boltgerne, kunne erholde dem for en Løse af 5 pCt. af Bygningssummen og 2 pCt. som Udbiag. Derved kunne de efterhaanden, efter nogle Aars Forløb, erbyrde Boligen til Eiendoms. Det er jo et System, man godt kender her fra Kjøbenhavn, og som jeg tror er fuldstømmen rigtigt. Man har ligeledes i Ålborg og andre Steder opført Boliger paa saadanne Vilkaar. Det forekommer mig, at det var al god Grund til at fritage den Slags Bygninger for Bygningsafgift, og der mener jeg, at Bygningsafgiften virkelig vil komme til at spille nogen Rolle med Hensyn til Husleien, thi med Hensyn til saadanne Boliger, som have et tildeels velgjørende Væsen, koster jo den Løse det fordras af Boltgerne, lig naar efter, hvad Rentens af Bygningssummen udgjør, tillagt de aarlige Statter af Bygningen. Enhver Forøgelse eller Formindskelse af Statten vil altsaa ved saadanne Indretninger have en Sidslydelse, hvad det derimod ikke er Tilfældet ligeoverfor de sædvanlige private Ubletsforhold. Jeg kunde derfor ønske, hvis det i det Hele kan blive Spørgsmaal om at gøre Forandringer i dette Lovforslag, at man ikke vilde begrænse denne Fritagelse for Bygningsafgift til Foreninger, som opføre disse Boliger, men at den ogsaa som Andre tilgøde, som opføre Arbejderboliger og oplyse, at det virkelig sker ikke i egen Interesse, men for at fremme det velgjørende Væsen, og at navnlig denne Fritagelse maa komme Kommuner tilgøde i de Tilfælde, hvor Kommunerne finde Anledning til at opføre saadanne Boliger. Og jeg vilde ligeledes finde det rigtig at begrænse Afgiftsfriheden til saadanne Tilfælde, hvor der i Løse kun tages 4 pCt. aarlig Rente af den sammenfattede Kapital, thi saadanne Foretagender ville jo meget vel kunne være ligesaa velgjørende, om ogsaa den Kapital, vedkommende Forening sætter deri, er anstaaft til en Rente af 5 pCt. At negte Fritagelsen, fordi Foreningen er nødt til at tage 5 pCt. af den sammenfattede Kapital, anser jeg ikke for rigtig, ligesom jeg i det Hele meget ønsker, at man ved denne Afgifts Velse kunde blive fritaget

for alle de Vanstøkkigheder, som Regnskabsafleggelsen og den helse Kontrol med, i hvilke Tilfælde Foreningen kan være fri, og i hvilke ikke, ville medføre. Det er ogsaa i Forbyggende være det sagt i en af de Vanstøkkigheder, Lovend vil og fremkalde, der som det foreliggende Lovforslag vedtages, som det er at der som den, der skal optræde Afgiften, og som den, der skal aflægge Regnskab, vil behøves en stor Mængde Legitimationer for, i hvilke Tilfælde Afgiften kan falde bort, og i hvilke ikke, som vilde være Vanstøkkelige at erholde. Jeg skal ikke fortsætte disse Bemærkninger, men kun endnu sig et Par Ord om en enkelt Paragraf, sjøndt denne nærmest kun vedkommer Kjøbenhavn; det er § 17. Efter mine Begreber om Kommunerne, Selvstændighed og den Forfatning, hvorpaa det kommunale Bygghver, som jeg ikke forlone mig med, at Kongens Stat uden Videre kunne fritages for en kommunal Afgift. Det er Noget, som der hele kommunale Historie er atdeses ind. Jeg tror ikke, at man i nogen anden Lov vil finde, at Regjeringsmyndighederne uden at høre Kommunerne kunne fritage Indbyggerne for kommunale Afgifter, men jeg tror, at det maa se ved Kommunalbestyrelsen. Jeg kan ikke skjønne Andet, end at det vilde være en fuldstømmig Anomal, efter hvad vi nu en Gang ere vant til under Udviklingen af vore kommunale Forhold, at man her siger, at Kongen skal kunne bestemme, at en kommunal Afgift skal falde bort. Noget Egnende have vi ikke i nogen anden Lov. Som jeg før sagde, er det jo, som næmmelig Arealstatten, der jo er en kommunal Afgift, hvorom denne Paragraf dreier sig. — Jeg kan saaledes ikke, maaget jeg virkelig i høieste Grad interesserer mig for den Opgave at kasse Arbejderklassen baade billigere og bedre Boliger, have nogen Tro paa, at dette Forslag vil have stor Betydning i denne Henseende, hvorimod jeg meget mere nærer den Overbevisning, at man ikke vil naae dette Maal ad denne Vej, og at de 100,000 Rbd, hvorpaa Statskassen efter Forslaget skulde give Afkald, vilde være lidet nyttigt anvendte. Men jeg skal paa den anden Side være meget villig til at medbringe til, at Lovforslaget saaledes maatte